

Pūce pie putnu būriša

Pūces saimniecības ēkas pažobelē perē jau sen, bet ne katru gadu. Pieļauju, ka arī pūce nav viena un tā pati. Kaste gan tika pielikta citam nolūkam – baložiem. Kādu laiku esot arī mitinājušies (pati neesmu redzējusi). Mainoties saimniecības ēkas funkcijām, baloži pazuda. Tie mitinās tuvējā apkārtnē, jo bēniņu daļā parādījās jauna īrniece – cauna. Līdz ar to ievēroju, ka arī pūces dējums reiz tika notiesāts. Pie kastes piestiprinājām skārda gabalu, lai cauna netiktu klāt.

Strazdi atlido katru pavasari, un agrāk nebiju ievērojusi, ka pūce uzbrūk būrišiem. Varbūt tā bija būriša vaina, ka pūce uzdrošinājās tur meklēt laimi. Būrīti gatavoja bērni (patstāvīgi). Acīmredzot netika ņemti vērā ieteicamie būriša izmēri (kas tad varēja gaidīt kaut ko tādu...). Nezinu, ar ko viss sākās, jo ieraudzīju, ka pūce jau

šiverējas. Bija tik aizņemta, ka mani uzreiz nepamanīja fotografējam. Aizlidoja, līdzko ieraudzīja. Tā bija aizraujoša izrāde, kuru man palaimējās piefiksēt.

SVETLANA FREIMANE

Speciālistu komentāri

Par būriša konstrukciju

Lasītājas novērojums lieliski atspoguļo ne tikai meža pūces uzvedības īpatnības, bet arī nepieciešamību ievērot vēlamās prasības būriša konstrukcijai. Būtiskākais ieteikums – putnu būrišiem zem skrejas **nevajadzētu** likt sēžamkociņus (puļķīšus), kur putniem uzsēsties. Tas nav vajadzīgs, jo putns, pielidojot pie būriša, var pieķerties pie skrejas. Savukārt dziedāšanai putni var izmantot būriša jumtu. Šādi, īpaši strazdu būriem rakstu-

rīgi sēžamkociņi apdraud būrītī ligzdojošos putnus, jo uz tiem var uzlaisties vārna, žagata vai kāds cits ligzdu “izlaupītājs” un ērti pa skreju izvilkt putnu mazuļus. Izrādās, ka to dara arī pūces!

Šos sēžamkociņus nevajadzētu jaukt ar aizsardzībai pret plēsējiem paredzētajām laipiņām, ko ir jēga pienaglot galvenokārt mazajiem – zīlīšu izmēra būrišiem. Šīs laipiņas (6 cm garas, tieši zem nelielās zīlīšu izmēra skrejas pienaglotas) kopā ar jumtiņa pārkari veido pietiekami garu un šauru koridoru, lai cauna vai kaķis nevarētu ielocīt ķepu būrītī pa skreju un sasniegt putnu ligzdu. Uz šādas laipiņas uzsēsties žagatai vai vārnai (vai pūcei!) traucē būriša jumtiņa pārkare.

ILZE PRIEDNIECE,
putnu būrišu speciāliste,
ilze.priedniece@lu.lv

Foto: S. Freimane

Par pūces uzvedību

Lasītājam izdevies novērot ļoti neparastu, gandrīz unikālu barības ieguves paņēmienu, ko piekopj mūsu parastākā pūču suga – meža pūce. Sniegšu nelielu komentāru.

Vispirms nepieredzējuši putnu vērotāji varētu būt izbrīnīti, ka pūce ir novērota gaišajā diennakts laikā. Patiešām – meža pūce ir diezgan raksturīga krēslas un nakts suga, kas dienu pavada guļot kaut kur dobumā vai piespiedusies koka stumbram. Taču mazuļu barošanas laikā, it sevišķi, kad tie jau ir lieli, tā mēdz medīt arī dienā. Biežāk tas notiek, kad medības iepriekšējā naktī nav bijušas diez ko sekmīgas. Pūcēni tad ir nemierīgi, čiepst, prasa ēst, un mātītei nekā cits neatliek, kā lidot kaut kam pakaļ arī gaismā.

Meža pūce ir ģenerālistu suga, un, lai gan pārsvarā pārtiek no peļveidīgajiem grauzējiem, arī putni ir nozīmīga tās barības sastāvdaļa. Putnu īpatsvars barībā ir atkarīgs no konkrētā gada, gadalaika un pūces dzīvesvietas. Vispārzināms ir fakts, ka meža pūces medī zvirbuļveidīgos putnus to nakšņošanas vietās. Pūce vispirms konstatē šādu vietu, tad lido virsū zariem, kur putni guļ, iztraucē tos un pēc tam noķer, nereti lidojumā. Šādu medīšanas veidu piemin visi nozīmīgākie informācijas avoti par šo sugu.

Retāk novēroti ir gadījumi, kad meža pūce izposta atklāti ligzdojošu zvirbuļveidīgo putnu ligzdas un apēd tur esošos mazuļus. Piemēram, Igaunijā Matsalu nacionālajā parkā vairākkārt ir novērots, kā meža

pūce iztīra no mazuļiem bezdelīgu ligzdas (Valker 2014).

Gadījumi, kad meža pūce mēģina izmakšķerēt putnu mazuļus no dobumiem vai būrišiem, sastopami pavisam reti. Meža pūcei ir samērā garas kājas, un, ja dobums nav pārāk dziļš un ar otru kāju ir iespējams kaut kur pieķerties, pūcei var izdoties tikt pie laupījuma. Tā Lielbritānijā uzstādītā vebkamerā ir piefiksēts fakts, ka meža pūce izvilksusi no dobuma dižraibā dzeņa mazuļus (Valker 2014). Tas, ka meža pūce spēj izvilkt no dobumiem tur ligzdojošo putnu mazuļus, ir atzīmēts arī dažu vācu autoru darbos (Mebs, Scherzinger 2000; Heintzenberg 2007).

Lai gan patentu par jaunizgudrotu barības ieguves metodi šai pūcei mēs nevaram piešķirt, novērojums ir ļoti interesants un vērtīgs, turklāt tā vērtību būtiski palielina teicamās fotogrāfijas. Pasaulē droši vien uz vienas rokas pirkstiem var saskaitīt cilvēkus, kuri redzējuši ko tādu.

ULDIS ĻOĻANS,
pūču pētnieks,
vainamoinen73@yahoo.co.uk

No vēstures

Pūču rosīšanos pie strazdu perējuma, arī mazuļu ēšanu dienas laikā grāmatā "Atmiņas par putniem" apraksta arī Kārlis Vilks Strenču apkārtņē jau pirms gadiem 50 (Vilks 1986).

OSKARS KEIŠS,
ornitologs,
oskars.keiss@lu.lv

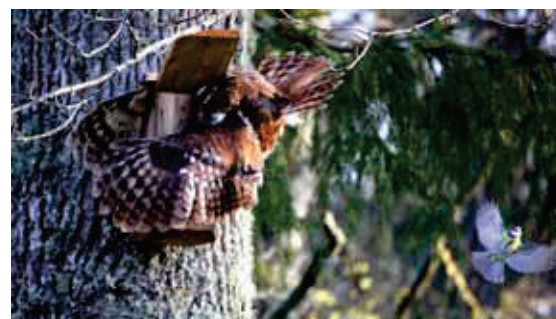
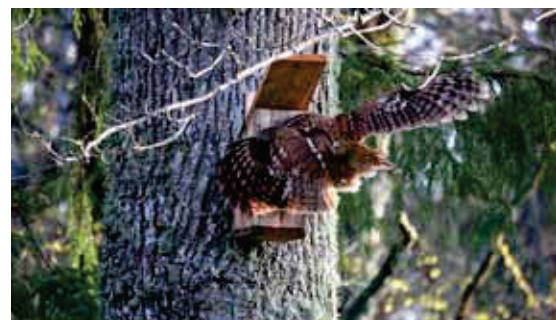
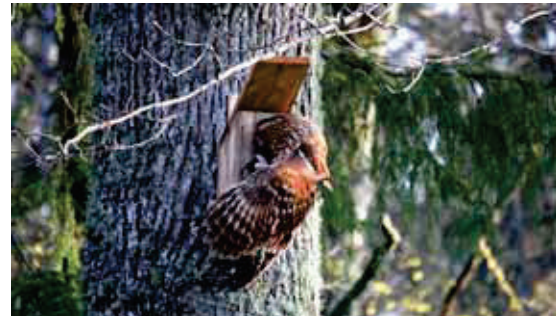

Foto: S. Freimane

Literatūra

- Heintzenberg F 2007. Greifvögel und Eulen – Alle Arten Europas. Kosmos Verlag, Stuttgart.
 Mebs T, Scherzinger W. 2000. Die Eulen Europas. Biologie, Kennzeichen, Bestände. Kosmos Verlag, Stuttgart.
 Valker T. 2014. Eesti röövlinnud. Kirjastus Varrak, Tallin.
 Vilks K. 1986. Atmiņas par putniem. Rīga: Zinātne.

Summary

Owl by a Bird House /Svetlana Freimane, Ilze Priedniece, Uldis Ļoļans, Oskars Keiss/

Svetlana Freimane observed an owl pottering around a starling bird house. Experts comment this observation as typical for a Tawny Owl, and a unique observation. It is also very important to consider proper and precise construction for bird next boxes. The Tawny Owl gathers food by pillaging small birds' houses.